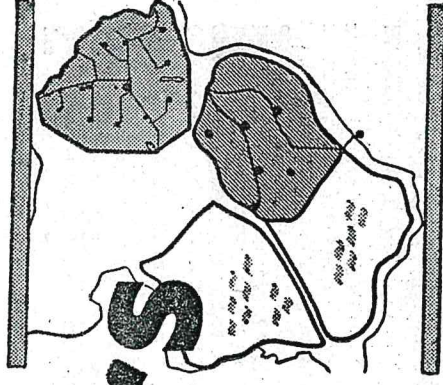


Ijssemeerpolders

Vrijdag 18 oktober 1963
5e jaargang nr. 41
Verschijnt wekelijks

EDITIE VAN DE LANDBODE



OFFICIEEL ORGAAN VAN DE LANDBOUWMAATSCHAPPIJ IJSSEI MEERPOLDERS - REDACTIE NOORDZIJDE 2 - EMMELOORD

TOUR DE FRANCE (II)

Excursie naar Frankrijk

In het vorige nummer gaven wij reeds onze indrukken weer van het eerste deel van de reis naar Frankrijk, die wij met een groep aardappelkwekers maakten. Wij eindigden toen in Peronne, waar werd overnacht. De volgende dag vertrokken we naar Gomiecourt, waar het bedrijf van de heer Bernard werd bezichtigd, dat 226 ha groot was. Dit landbouwbedrijf was in onze ogen overgemechaniseerd want voor elke machine, hoe groot ook, was een reserve-machine aanwezig.

Het bouwplan bestond uit 52 ha tarwe, alles zaaiend en wel van het ras Capelle Desprez. In Noord-Frankrijk was 80% van de wintertarwe uitgevoerd. Dit perceel was vroeg gezaaid (voor 8 november), terwijl veel schuimaarde was gestrooid, waaruit onze zegsman de overwintering afleidde. De opbrengst werd toen geschat op 5000 kg per ha. Tevens was er 75 ha lucerne, speciaal bedoeld als grondverbeteraar en zoals gezegd verwerkt in eigen drogerij. Het directe rendement was niet hoog, doch door het afschaffen van de veestapel was het gewas onmisbaar in de vruchtopvolging.

Verder was er nog 35 ha bieten en 61 ha pootaardappelen en wel voor 100% Bintjes. Over de poterteelt op dit bedrijf zou op zichzelf reeds een artikel te schrijven zijn. Mechanisch gekoelde bewaarplaatsen met een opslagcapaciteit van 1350 ton in kisten. De kisten worden in eigen bedrijf gemaakt in daarvoor speciaal gemaakte mallen, zodat iedereen daar kisten kan timmeren; b.v. bij slecht weer.

De aflevering geschiedt in kiemkisten in kleine en grote afmeting. De afzet geschiedt rechtstreeks aan de kopers met eigen vrachtwagens in een straat van 200 km. Elk jaar wordt 150 ton nieuw pootgoed aangekocht. Vroeger kwam dit pootgoed uit Groningen, doch na de debacé in 1959 wordt het pootgoed in Bretagne gekocht. De heer Bernard bekleedt naast talloze andere functies (onder meer burgemeester van zijn dorp), een bestuursfunctie bij de Franse keuringsdienst. Mede om deze reden zal hij zijn pootgoed vaak wel in Bretagne kopen.

Het poten geschiedt met een vierrijige half-automatische pootmachine, waarbij de aardappel rechtstreeks in de geulen gelegd wordt op de toon van een vertelkoker om de juiste plantafstand te krijgen. Voorop de machine was een groot platform aangebracht waarop de kisten meegevoerd worden en een man deze tijdens het poten distribueert. Waarschijnlijk mede door het voorkomen van stenen in de grond worden alle aardappelen met de hand geraapt.

De selectie deed in onze ogen iets vreemd aan, doordat de selecteurs met hun oprapers in lange rijen liepen. Dat dit bedrijf in sociaal opzicht ook modern bleek te zijn bleek o.a. wel door de aanwezigheid van douchezellen voor het personeel.

BOUILLY

In Bouilly, een dorp in het gebied

In het algemeen gedeelte van dit nummer o.m.:

Centrale melkerijen	pag. 933
Mechanisatie van de bietenoogst	pag. 936
Kosten en opbrengsten van de varkenshouderij	pag. 943

Drie sproeimachines staan ter beschikking, zodat in korte tijd alles besporen kan worden. De sproeimachines waren voorzien van een dubbel stel nozzles en wel één stel dat het gewas van boven spuit en één stel dat aan kleine slangetjes hing om het gewas tussen de rijen van onderen te bespuiten. Alle aardappelen worden ook hier met een voorraadrooler gerooid en in kisten van 900 kg opgeslagen in een luchtgekoelde bewaarplaats.

Op het eigen bedrijf wordt gesorteerd, p.l.m. 1500 ton aanvankelijk in zakjes van 5 kg, doch later in zakjes van 3 kg. Marktonderzoek heeft n.l. uitgeezen, dat de huisvrouwen bij 3 kg-verpakking vaker terugkomen in de supermarkts, hetgeen de algemene omzet deed stijgen.

Dassin sluit rechtstreeks contracten af met de supermarkts in Parijs voor levering over een lange consumptieperiode. Het transport wordt verzorgd met twee eigen GMC's.

In Nederland wordt de laatste jaren veel gesproken over de valorisatie van onze landbouwprodukten. Door Dassin wordt dit wel duidelijk in praktijk gebracht. Vaak wordt hier gesproken over de noodzakelijke afvloeiing, an boerenzoons uit de landbouw. Geldt dit ook in dezelfde mate voor onze vele landkooplieden? Kijk men in een Frans telefoonboek, dan komt men het beroep van commissionair weinig tegen (in tegenstelling echter met café-ouder). Vergeelijk dit eens met Emmen en zijn 10 dorpen in de Noordoostpolder!

Het belastingstelsel is in Frankrijk ook anders dan bij ons. Men betaalt daar o.a. inkomstenbelasting per ha land, ongeacht of men een goede of een slechte boer is. Dit kan ook inspirerend werken.

In het mesten van ossen is de heer Dassin ook specialist. Diverse ereprijsen met mestossen werden behaald in Lille. Zoals gezegd, alle afval van dit bedrijf wordt via de ossen verwerkt. Ook 2000 ton pulp wordt gratis thuis gebracht vanwege bepaalde rechten.

Op dit bedrijf zijn naast diverse trac-

toren, waaronder een caterpillar, zes paarden (Bretonners) aanwezig. De paarden worden in hoofdzaak gebruikt voor het fourageren van de ossen.

De fruittuin — 30 ha groot — is modern van opzet; plantafstand 6 x 4 m. De M.M.-onderstammen 106 en 108 zijn hier veel gebruikt. Het rassensortiment is eveneens modern, n.l. Golden Delicious, Cox, Red Delicious, Starking en de James Grieve. Voor fruitopslag is een koelhuis aanwezig voor 300 ton.

De personeelsvoorziening levert Dassin geen moeilijkheden op. Op dit bedrijf werken 27 mannen en 13 vrouwen. Bij de 27 mannen zijn 6 kleine boeren (20 ha). Als tegenprestatie stelt Dassin zijn materiaal beschikbaar. Als neven-voordeel voor deze boeren is, dat ze nu sociaal verzekerd zijn, terwijl ze recht hebben op drie weken vakantie. Gemiddeld wordt er 2400 uur per jaar gewerkt tegen een loon van 213 tot 280 oude francs per uur (koers ruim 7 ct.). De landarbeiders wonen in huizen van Dassin. Deze zijn voorzien van warm/koud water, licht en centrale verwarming. Als gratificatie krijgen ze nog 1000 kg aardappelen.

Tijdens een gesprek bij een glaasje champagne bleek dat mevrouw Dassin ook actief meewerkt door het verzorgen van de administratie. Verder gaf ze nog les in bakken en koken. Ook Dassin is burgemeester van zijn dorp, waarnaast landarbeiders en middenstanders 3 grote en 20 kleine boeren wonen.

Voor wat men hier presteert moet men diep respect hebben. Als de omgeving zich aan dergelijke bedrijven op-trekt en dit gebeurt, denkt maar aan de genoemde samenwerkingsvorm, dan zal de Noordfranse landbouw nog een duchtige partner in de EEG blijken te zijn.

ST. MARD

Een eindje buiten het dorpje St. Mard ligt het bedrijf van de gebroeders Charly en Patrick Moizard. Bekend klinkende namen in de ruitersport; ook in Nederland. De vader, ook bezitter van een groot landbouwbedrijf, was vroeger officier bij de bekende ritschool "Cadre Noir" te Saumur. Mensen met een eigen stijl van leven. Momenteel hebben ze 7 springpaarden; alle van franse bloede. Dit heeft zijn reden, omdat in Frankrijk de meeste springconcours uitgeschreven worden voor in Frankrijk geboren paarden. Paarden van fors postuur en met een stokmaat van 1.65 à 1.70, de meeste Anglo-Arabische ingekruist.

Actief in de paardesport, doch ook actief in hun bedrijfsvoering. Er was 250 ha bouwland, waarvan 90 ha tarwe met als rassen Capelle Desprez, Etolle de Chaisy en op de uitgevroren percelen was Champplain en jufly gezaaid. Verder was er 50 ha bieten, 15 ha conservenwt, 75 ha aardappelen, waarvan 50 ha pootgoed van het ras Bintje. In één perceel lagen poters van Hollandse en Bretonse afkomst naast elkaar. De Hollandse poters deden het hier beter. Er was ook 5 ha Viola als vroege consumptie-aardappel van het type A, verder nog als primeur een perceel Carpondi en tenslotte nog 5 ha Ultimius voor de fabriek. Interessant was het te horen dat de fabrieken het pootgoed aan de boeren leveren en dus het ras contracteren. Voor de aardappelen was een bewaarplaats van 1000 ton gebouwd. Ook hier worden alle aardappelen met de hand geraapt; o.a. wegens het voorkomen van stenen. Ook op dit bedrijf wordt aan fruitteelt gedaan. Het oudste deel is acht jaar. Men heeft 25 ha appelen met als rassen Golden Delicious, Cox, Jonathan en James

(Vervolg op volgende pagina)

De heer Quarles van Ufford bij het binnentreden van de Zuid-Galerij van het Huis der Provincie. In de Zuid-Galerij werd de 73e Algemene Vergadering van de Koninklijke Heidemaatschappij gehouden. Als oud-Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland bevond de heer Quarles van Ufford zich hier op voor hem bekend terrein. Deze vergadering was de laatste die hij als voorzitter leidde.



Excursie naar

(Vervolg van vorige pagina)

Grieve, dus de hier ook als modern geldende rassen. En tenslotte nog 1 ha kersen, 1/2 ha aardbeien en 2 ha zwarte bessen. De opbrengst van de Cox bedroeg verleden jaar 35 ton per ha.

Op dit bedrijf werkt 20 man personeel. Het was jammer dat het steeds regende tijdens ons bezoek.

ESTREES SAINT DENIS

In dit gebied van de Oise ligt de boerderij „Elogette” van de energieke jonge boer Lefevre. Weer een bedrijf van 250 ha, waarvan 50 ha fruit met nogal wat oude rassen. Het gevolg hiervan was dat de prijzen van deze appels de laatste 2 jaren slecht waren. Momenteel wordt een groot deel van het bedrijf omgeënt in Golden Delicious. Vroeger werd op dit bedrijf 100 ha groente geteeld met bestemming Parijs. Vanwege de noordelijke ligging, de grote afstand t.o.v. Parijs en het arbeidsprobleem lijkt Lefevre de fruitteelt interessanter.

Het totale bedrijf kan beregend worden. Op dit bedrijf wordt verbouwd 70 ha tarwe, 30 ha gerst en 40 ha mais voor de korrel als proef. Mais is nl. het duurste korrelproduct. Er worden geen bieten verbouwd, omdat de bietenoogst tijdens de fruitoogst valt. Wel is er nog 30 ha aardappelen en de rest was bezet met groenten, waaronder een groot veld stanslabonen.

Na de vroege aardappelen worden nog conservenwten geteeld. Er wordt veel aan groenenesting gedaan in de vorm van zomer-koolzaad. Tevens wordt al het stro ondergeploegd. Geen rundvee was er, wel twee paarden (Bretonnars) die in hoofdzaak in de boomgaard worden gebruikt. Op dit bedrijf zijn 5 trekkers aanwezig. De vaste arbeidskrachten bestaan uit 11 mannen en 6 vrouwen; in het seizoen komen er 6 Spanjaarden en 10 tot 20 vrouwen bij.

Van de oppervlakte aardappelen wordt in hoofdzaak Bintje voor de consumptie verbouwd. Er was 5 ha pootgoed, doch met de pootgoedteelt wil hij stoppen. Voor de fabriek wordt een perceel Maritha verbouwd. De fabrieksteelt is niet interessant, doch gebeurt uit een oogpunt van risicoverdeling. Als vroege aardappel teelt Lefevre de bekende naamloze B.F. 15.

Interessant was voor ons de bezichtiging van het 1 ha grote proefveld van Trans Solanum, een NV van een aantal Nederlandse kwekers. Door ir. Haisma, directeur van Trans Solanum, werd uitleg gegeven van de opzet en het beproevingsschema. Ook hier ligt een gedeelte van het IVRO-observatieproefveld. Het perceel lag er buitengewoon goed verzorgd bij, zodat interessante gegevens verwacht kunnen worden hoe onze zaailingen het daar doen. De weersomstandigheden zijn er dit jaar wel wat extreem, want het had nog nooit sedert mensenheugenis zoveel geregend. De re-

Contractteelt tuinbouwprodukten

Overleg is gaande

Bij de contractteelt op landbouw- en tuinbouwbedrijven laat de onderhandelingspositie van de telers ten opzichte van de conservenindustrie nog veel te wensen over. Een bundeling van krachten zal nodig zijn om hierin verbetering te brengen.

Hierover heeft onlangs een bespreking plaats gevonden tussen vertegenwoordigers van de diverse veilingen, afgevaardigden van de standsorganisaties in het noorden van het land en de Contractzaadtelersvereniging. Tijdens deze bijeenkomst is besloten een brede samenwerking tot stand te brengen om de positie van de telers te versterken.

Intussen zijn door het Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen standdaardcontracten opgesteld, waarvan gebruik kan worden gemaakt. Wat de contractprijzen voor de diverse tuinbouwprodukten en de teeltvoorwaarden betreft zal in georganiseerd verband overleg met de conservenindustrie moeten plaats vinden. Een en ander zal nog nader worden uitgewerkt.

Aangezien de besprekingen gaande zijn worden de telers, dus zowel de boeren als de tuinders, geadviseerd een afwachtende houding aan te nemen en voorshands dus geen teeltcontracten af te sluiten. Binnenkort zullen hierover nadere mededelingen worden gedaan.

Frankrijk

geninstallatie, die op het gehele bedrijf gebruikt kan worden, kon dan ook op non-actief blijven.

Onder het genot van een glaasje Champagne in een huiskamer, voorzien van talrijke jachthoorns en geweren, maakten we nog enkele aantekeningen. De grond kost hier pl.m. f 3500,— per ha. De prijs varieert van f 3000—f 6000 per ha. Goede grond is echter niet te koop, wel slechte. De huur bedraagt 300 à 400 kg tarwe per ha of pl.m. f 100. De a.s. huurder moet voor de goodwill 3000 gulden per ha betalen.

CAPE GRIS NEZ

Onze tocht werd voortgezet via Abbeville naar Cape Gris Nez. De fa. Hettema heeft hier een koelhuis met sorteerinrichting staan met een opslagcapaciteit van 1200 ton. In de buurt van de steile krijtrotsen liggen op een mooie doch wat schurftigeoelge zavelgrond de proefvelden van zaailingen van Hettema en bij de fa. Hettema aangesloten kwekers. Monsieur Le Bitren zwaait hier op kundige wijze de scepter. Dit gebied is meestal wat laat, doch van-

Organisatorische vragen

Naar alle waarschijnlijkheid zullen de boeren in de Europese landen en dus ook in Nederland in de naaste toekomst meer veranderingen en problemen ontmoeten dan vrijwel iedere andere beroepsgroep. Om goed door deze versnelling van de agrarische geschiedenis heen te komen, is het noodzakelijk, dat de boeren een economische en geestelijke uitrusting hebben of verkrijgen, die hen de nodige krachtsinspanningen mogelijk maakt. Een ruime landbouwpolitiek en vertrouwen in eigen kunnen, organisatie en regering zijn daarvoor grondvereisten.

Onderf en is echter de landbouwpolitiek een ruim en het vertrouwen is al evenmin groot. Het ligt voor de hand dat gegeven deze situatie, die nu reeds vele jaren aanwezig is, de organisatie van de boer zich bij herhaling afvraagt, waar de fouten kunnen liggen. Natuurlijk denkt men daarbij aan de fouten op het eig bedrijf. En men tracht deze te voorkomen of te doen verdwijnen door het geven van zoveel mogelijk voorlichting. Daarnaast zoekt men fouten in de organisatorische belangenbehartiging. Er kan geconstateerd worden dat in de laatste tijd de regering blijikbaar een voor de boer gunstiger landbouwpolitiek voorstaat. De boer heeft het gevoel dat deze gunstiger houding van de regering niet voortkomt uit een aan de regering gepresenteerde argumentatie maar veeleer aan het verschijnsel Koekoek. De politiek is blijikbaar beducht voor Koekoek-echo's in het agrarische bos van rechtzuilige stammen.

Men is verheugd, althans voorlopig, over de betere windrichting bij de regering, maar heeft tegelijkertijd twijfel of er wel op de juiste wijze voor de belangen van de boeren wordt opgekomen tot dusverre. Deze twijfel breidt zich uit over de eigen organisatie en de schappenstructuur.

Men is verwonderd dat de KNLC-boeren de vorige herfst een protestemonstratie moesten organiseren, zonder dat de KNEBTB en de CBTB daaraan deelnamen.

De prijzen op het katholieke boeren-erf b.v. lagen toch niet beter dan op het algemene boeren-erf? En vandaag de dag blijkt de KNEBTB wel in een volslagen afwijzende zin over dierelfde periode te oordelen. Spelen centralisme en/of de politiek hier de belangrijkste rollen? In ieder geval constateert men een gebrek aan eenheid in de boerenorganisaties. De boer weet ondertussen dat deze eenheid een onontbeerlijk goed is voor een goede belangenbehartiging. Hij constateert dat de successen van het Landbouwschap, de gesprekspartner voor de regering in landbouwpolitiek opzicht, niet altijd erg overtuigend zijn. Toch hoort hij van de organisaties niet veel kritiek op de resultaten van het Landbouwschap. Hij vraagt zich daarbij af of de organisaties de situatie dan niet kritiek vinden. Of is de organisatie niet vrij in haar bewegingen t.o.v. het Landbouwschap? Hij vraagt zich verder af of de producenten wel voldoende tot zijn recht komt in de presentatie door het schap. Hij waardeert in hoge mate een hartelijke samenwerking met de werknemers,

wege de altijd heersende frisse zeewind bijna luisvrij. In de naaste omgeving wordt voor de fa. Hettema pl.m. 150 ha pootgoed vermeerderd; in deze dus uitermate gezonde en geïsoleerde omgeving. Het proefveld lag er prima bij en met belangstelling zullen we de gegevens weer verwachten.

Cape Gris Nez heeft ook bekendheid vanwege het overzwemmen van het Kanaal. Hier is namelijk de kortste verbinding met Engeland. Voor een boer blijft het merkwaardige dat de gewassen op grote hoogte tot aan de steile afgronden worden geteeld.

La France est une personne aux multiples visages — wordt er wel eens gezegd. Wat wij gezien hebben was wel een zeer goed gezicht. Onze indruk is wel dat Frankrijk en vooral Noord-Frankrijk zijn weg in de EEG zal vinden. En als aardappelkweker dat er maar één belangrijk ras is en dat is de Bintje met alle bezwaren van dit ras.

Actueel is hier dus wel het naarstig zoeken naar een Bintje-ervanger. De heer Meijer — een geboren excursieleider — komt wel zeer veel dank toe voor alles wat hij ons heeft kunnen laten zien door zijn 15-jarige ervaring in dit Noordfranse gebied.

Partir c'est mourir un peu.

J. A. CrÉBAS

HAZE-PEPER

De polderjagers zijn ontstemd. Zij voelen zich ernstig gegriefd omdat hun de jacht — nota bene in eigen woongebied — praktisch onmogelijk wordt gemaakt. Het departement van Financiën heeft namelijk de huur van jachtpercelen zodanig verhoogd, dat een jachtcombinatie voor enkele duizenden hectares zo rond f 20.000,— moet neertellen. Dergelijke gepeperde bedragen zijn natuurlijk voor degenen, die uit liefhebberij de jachtsport beoefenen, niet meer te betalen. Bovendien passen de polderjagers er terecht voor om zich het vel over de oren te laten halen.

De pacht voor de jachtpercelen in de NOP werd in 1959 verhoogd tot f 2,25 per ha. In 1962 vond opnieuw een herziening plaats en wel tot f 4,— per ha voor vlaktejacht en f 6,— per ha voor bosjacht. Deze bedragen zijn nu onlangs wederom verhoogd tot resp. f 7,— en f 11,— per ha. Daar komen verder nog enkele guldens per ha bij omdat voortaan ook het jachttoezicht moet worden betaald, dat voordien door de Rijksdienst werd verzorgd.

Het is dus wel duidelijk dat voor de polderjagers en ongetwijfeld ook voor vele jagers van het oude land financieel niet meer verantwoord is opnieuw jachtpercelen tegen de zeer hoge prijzen in te huren. Alleen kapitaalkrachtige „heerjagers” en groot-industriëlen kunnen zich deze luxe nog permitteren. Al met al dus een bijzonder onbevredigende gang van zaken.

Nu zouden de jagers natuurlijk geen jagers zijn als zij deze „kostbare haas” zondermeer voor hun loop langs zouden laten springen. Zij komen allen in het geweer en de nodige activiteiten worden ondernomen om de polder in het schootsveld te houden. Het is nu maar te hopen dat de nieuwe minister van Financiën de kruiddamp zal laten optrekken door de jachtuur terug te brengen tot een normaal en verantwoord peil.

Wildschade

Aan deze zaak zitten overigens meer aspecten. Niet alleen de jagers, maar ook de grondgebruikers zijn ten zeerste bij het jachtbeheer geïnteresseerd. Zoals bekend wil de overheid een zekere wildstand in stand houden doch dit is vrijwel onmogelijk zonder de land- en tuinbouw schade te berokkenen. In de jachtwet zijn omtrent deze wildschade, voorzieningen getroffen maar in feite is deze wet een compromis tussen de belangen van de landbouw, de natuurbescherming en de jacht. Er is dus van nature conflictstof aanwezig.

Nu hebben zich in de achter ons liggende jaren regelmatig gevallen van wildschade voorgedaan, terwijl de schade door trekwild elk voorjaar weer een groot probleem is. Dat in het verleden de moeilijkheden nog geen veel grotere vormen hebben aangenomen is voor een groot deel te danken aan het intensieve jachttoezicht van de Rijksdienst en de medewerking van de polderjagers. Een gunstige invloed is stelling ook uitgegaan van het feit, dat vete polderjagers zelf grondgebruikers zijn. Van nature proberen zij uiteraard de overlast aan de landbouw zo veel mogelijk te beperken, hetgeen van andere jagers niet altijd gezegd kan worden.

Wanneer nu door het opdrĳven van de huurprijzen de polderjagers praktisch worden uitgeschakeld en voorts het officiële jachttoezicht verdwijnt, dan is het niet moeilijk te voorspellen, dat het vraagstuk van de wildschade ernstige vormen zal aannemen en er spanningen zullen ontstaan. Daarmede is niemand gebaat.

In fette is er maar één oplossing om wildschade zoveel mogelijk te beperken en moeilijkheden te voorkomen. Dat is de instelling van een Jachtraad in de Noordoostpolder, gelijk ook in de Wieringermeer het geval is. Al jarenlang is hierop krachtig aangedrongen, met name door de gezamenlijke landbouworganisaties. Het zal goed zijn indien „Den Haag” zich hierop nog eens bezint en niet wacht tot het hier een „wilde” boel is geworden.

D.